

ZAMONAVIY BOSHQARUVDA “AGILE” MODELINI JORIY ETISHNING STRATEGIK IMKONIYATLARI VA SAMARADORLIGI

Juraqulova Komila Nodirjon qizi

NavDKTU KMF 3b-23 iqtisodiyot guruh talabasi

Shirnova Shahnoza Abdinabiyevna

Ilmiy rahbar: NavDKTU KMF assistenti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20390778>

Annotatsiya: Mazkur tezisda zamonaviy boshqaruv tizimida “Agile” modelining o‘rni, uning strategik imkoniyatlari hamda tashkilot faoliyati samaradorligini oshirishdagi ahamiyati tahlil qilinadi. Agile modeli bugungi raqamli iqtisodiyot sharoitida tashkilotlarning moslashuvchanligini oshirish, tezkor qaror qabul qilish va innovatsion faoliyatni rivojlantirishda muhim boshqaruv vositasi sifatida namoyon bo‘lmoqda. Tadqiqot davomida Agile yondashuvining korxonalarda joriy etilishi natijasida mehnat unumdorligi, loyiha boshqaruvi sifati va raqobatbardoshlik darajasining oshishi ilmiy jihatdan asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: Agile, strategik boshqaruv, moslashuvchan boshqaruv, Scrum, Kanban, innovatsion rivojlanish, samaradorlik, raqamli iqtisodiyot, loyiha boshqaruvi, transformatsiya.

Abstract: This thesis analyzes the role of the Agile model in the modern management system, its strategic capabilities and its importance in increasing the efficiency of the organization's activities. The Agile model is emerging as an important management tool in today's digital economy to increase the flexibility of organizations, make quick decisions and develop innovative activities. The study scientifically substantiates the increase in labor productivity, project management quality and competitiveness as a result of the introduction of the Agile approach in enterprises.

Keywords: Agile, strategic management, flexible management, Scrum, Kanban, innovative development, efficiency, digital economy, project management, transformation.

Kirish

Jahon iqtisodiyotida raqamlashtirish jarayonlarining jadallashuvi tashkilotlar boshqaruv tizimiga yangi talablarni qo‘ymoqda. An‘anaviy boshqaruv usullari ko‘plab hollarda bozorning tez o‘zgaruvchan talablariga moslashishda sustlik qilmoqda. Shu sababli zamonaviy boshqaruv amaliyotida moslashuvchan va innovatsion yondashuvlar keng qo‘llanilmoqda. Shunday yondashuvlardan biri bu — Agile boshqaruv modelidir.

Agile dastlab axborot texnologiyalari sohasida ishlab chiqilgan bo‘lsa-da, bugungi kunda u ishlab chiqarish, xizmat ko‘rsatish, marketing, ta‘lim va davlat boshqaruvi kabi turli sohalarda samarali qo‘llanilmoqda. Agile modelining asosiy maqsadi — tashkilot faoliyatini bozor talablariga mos ravishda tezkor boshqarish va jamoaviy hamkorlik asosida natijadorlikka erishishdir.

Agile modeli moslashuvchan boshqaruv konsepsiyasiga asoslanadi. Ushbu modelning asosiy tamoyillari quyidagilardan iborat:

- mijoz ehtiyojlariga tezkor javob qaytarish;
- jamoaviy hamkorlikni rivojlantirish;
- qisqa muddatli rejalashtirish;
- doimiy takomillashtirish;
- innovatsion fikrlashni qo‘llab-quvvatlash.

Agile boshqaruv tizimida Scrum, Kanban, Lean va Extreme Programming kabi metodologiyalar keng qo‘llaniladi. Ayniqsa, Scrum modeli loyihalarni qisqa “Sprint” davrlari

asosida boshqarishga imkon beradi. Bu esa tashkilotga xatolarni tez aniqlash va samarali qarorlar qabul qilish imkoniyatini yaratadi.

Agile modelining strategik imkoniyatlari quyidagilarda namoyon bo'ladi:

1. **Moslashuvchanlikning oshishi** – tashkilot bozor o'zgarishlariga tez moslasha oladi.
2. **Innovatsion rivojlanish** – yangi g'oya va texnologiyalarni tez joriy qilish imkoniyati paydo bo'ladi.
3. **Xodimlar motivatsiyasining oshishi** – jamoaviy boshqaruv va erkin muloqot samaradorlikni kuchaytiradi.
4. **Risklarni kamaytirish** – loyihalar bosqichma-bosqich amalga oshirilgani sababli xatolar o'z vaqtida bartaraf etiladi.
5. **Raqobatbardoshlikni kuchaytirish** – mahsulot va xizmatlarning sifat darajasi ortadi.

Bugungi kunda dunyoning yirik kompaniyalari — Google, Microsoft, Amazon va Spotify Agile boshqaruv modelidan samarali foydalanib kelmoqda. Ushbu kompaniyalar tajribasi Agile modelining samaradorligini amaliy jihatdan tasdiqlaydi.

O'zbekistonda ham raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish va boshqaruv tizimini modernizatsiya qilish jarayonida Agile elementlarini joriy etishga e'tibor kuchaymoqda. Ayniqsa, IT-parklar, startap loyihalar va innovatsion korxonalarda moslashuvchan boshqaruv tizimlari keng qo'llanilmoqda.

Xulosa qilib aytganda, Agile modeli zamonaviy boshqaruv tizimining samaradorligini oshirishda muhim strategik vosita hisoblanadi. Ushbu model tashkilotlarning tezkorlik, moslashuvchanlik va innovatsion salohiyatini kuchaytiradi. Agile yondashuvini joriy etish orqali korxonalar raqobatbardoshligini oshirish, boshqaruv xarajatlarini kamaytirish va bozor talablariga tez moslashish imkoniyatiga ega bo'ladi. Shu sababli Agile modeli kelajak boshqaruvining eng istiqbolli konsepsiyalaridan biri sifatida ahamiyat kasb etadi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Beck K. et al. Manifesto for Agile Software Development. 2001.
2. Schwaber K., Sutherland J. The Scrum Guide. Scrum.org, 2020.
3. Rigby D., Sutherland J., Takeuchi H. Embracing Agile. Harvard Business Review, 2016.
4. Denning S. The Age of Agile. AMACOM, 2018.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risidagi farmoni.
6. Highsmith J. Agile Project Management. Addison-Wesley, 2010.
7. OECD Digital Economy Outlook 2024. – Paris: OECD Publishing, 2024.
8. World Bank. Digital Development Report. – Washington D.C., 2023.
9. Mishkin F. The Economics of Money, Banking and Financial Markets. – Pearson, 2021.
10. Karimov I.A. Jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi sharoitida O'zbekiston iqtisodiyotini rivojlantirish yo'llari. – Toshkent, 2019.
11. Mullakhmetov R. "Raqamli iqtisodiyotda elektron to'lov tizimlarini rivojlantirish istiqbollari". // Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar ilmiy jurnali, 2023.
12. UNCTAD Digital Economy Report 2024. – United Nations, Geneva, 2024.
13. Xitoy va Janubiy Koreyada fintech va cashback tizimlari rivojlanishi bo'yicha xalqaro tahliliy hisobotlar. – 2023.
14. O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi hisobotlari. – Toshkent, 2024.